

L

REALIST

Kaas: OLEV MIKIVER.

S I S U:

In memoriam PEET REIG.

I. MIKIVER: Eksitavaid elamusi elu ja kunsti piirimailt.

V. AASA: Mure.

K. GAILIT: Kirjandusest ning selle tundmise tähtsusest.

S. VESKIMETS: Maailm marus.

I. MIKIVER: Sinu rõdult.

H. TREPP: Päevik.

K. VIMMSAARE: Kloostriaias.

O. KEY: TKSÜ probleeme.

I. RAATOR: „Lugu kolmekymnekahest tallekesest, kes yheskoos teaduse aasal kepslevad.“

R. PORHOVNIKOV: Solistide õhtu.

Male.

O. MIKIVER, A. MIKIVER: Illustratsioonid.

PAATOIMETAJA: Orvo Ast.

TOIMETUS: O. Mikiver, R. Porhovnikov, S. Veskimets.

VÄLJAANDJA: Tallinna II Gümnaasiumi Kirjandusring.

VASTUTAV TOIMETAJA: mag. August-Voldemar Kõrv.

REALIST

NR. 11 DETSEMBER 1939

~~sf 4465~~
Kilgipaanatologu.
No. S 5781

ONE

In memoriam

PEET REIG

Peet Reigiga lahkus meie seast meie kooli lootustandvamaid ja andekamaid poegi. Sirvides vanu „Realiste“ näeme tema nime esinevat mitmete kirjutiste all; figureerivat mitmes säilmes teiste nimede hulgas ja eesrinnas, kes asutasid selle ajakirja ja võitlesid ta eluõiguste ning võimaluste eest; eelkõige aga silmame tema ilmekaid ja isikupäraseid graafilisi töid, mis kujunesid peagi tema lemmikharrastusiks, veel enam — tema elusisuks. Ja peagi näeme

teda oma kunstieesmärgile andunult õppivat ja täienevat Riigi Kõrgema Kunstikooli graafikaharus, kus ta suudab ermitseda oma kaasõpilaste seas andekaimana ja võimelisimana — seik, mis õigustas meid asetama talle suuri lootusi.

Kuid rasked majanduslikud olud ei võimaldanud talle võtta vajalikku puhkust oma raskest haigusest kurnatud kehale. Väsimatus töös pingutas ta kõiki oma jõude, kuni saabus traagiline lõpp.

Vanemate klasside õpilased arvatavasti mäletavad veel tema isikut, tõsist, endassesulgunud, aga nii suuri võimalusi peitvat. Ent see, mis on jäävaks mälestuseks Peet Reigist, mis moodustab talle hävimatut monumendi, on tema looming. See ei ole eriti mahukas, piirdudes vaid väheste aastate tööga, aga sisuliselt paljuütlev, täis ideid edaspidiseks arenguks.

Kurbusega pidime olema tunnistajaiks, kuidas nii vilistlaskogu kui ka kaaslend unustasid reageerida vähimagi tähelepanuavalduusega Peet Reigi lahkumise puhul. Püüdkem meie siis tasuda auvõlga tema vastu, hoides kõrgel mälestust temast kui koolivennast ja inimesest, inimesest ja kunstnikust, ja tiivustades sellest teenima sama ohvrimeelse andumusega oma ideaale, nagu tegi seda Peet Reig.

J. MIKIVER

Eksitavaid elamusi elu ja kunsti piirimailt

Kunst on osa elust.

Vahel loob elu ise, enamasti aga siiski inimesed, olukordi, mida nimetame kunstilisiks elamusiks. Arvatavasti pole kellelgi midagi selle vastu, kui eeldame kunstiliste ja mistahes muude elamuste va-

hel mingit kindlat erinevust (millist, pole esialgu tähtis).

Inimese tähtsaimaid ihasid on — rikastuda elamustega. Elamuse vastuvõtmiseks peab inimene evima sobivat seisundit. Alles siis on ta võimeline sukelduma elamusse või laskma

elamusel end vallata; seda nimetame elamuse nautimiseks.

Võime olla asetunud kunstilisse olukorda (näit. raamatut lugema, pilti vaatlema, muusikat kuulama), ent väga tihti jääb nauding saavutamata selletõttu, et me ei oska end kujundada vastavasse seisundisse, ei mõista disponeeruda, ja selmet rikastuda uue elamuse võrra, oleme raisand aega, energiat, ülitihhti aga veel mõistnud hukka kogu kunsti. Selle vältimiseks on ainult üks tee (väljaspool juhuslikke võimalusi instinktiivselt, alateadvuslikult jne. õigele seisundile sattuda) ja see on — mõistuse, intellekti kaasaabi. Tuleb rõhutada, et mõistus meid ainult aitab suunduda dispositsiooni (seisundi) poole, puhastades hingeelu keerdkäike ja kanaleid muude elamuste segaseist muserdusist ja kindlaks tehes kõik võimalikud teed dispositsiooni poole. Naudinguseisund ise on aga üldhingeeluline olukord ja sellepärast puhtmõistuslikku naudingut ei esine kunstilises olukorras kuigi sageli.

Nii on publiku seisukohalt disponeerumise probleem kunstiprobleemide tähtsaimaid. Sellepärast oleks soovitatav, et iga arenemisvõimeline ja -himuline noorgi püüaks lahendada seda probleemi täielikult, s. o. jõuda selgusele esmalt oma disponeeritavuses (s. t. võimes asetuda nautimis-seisundisse) ja lõpuks ka neis mõistuslikes vahendees, mis temale isiklikult on seks vajalised.

Pole raske mõista, et need vahendid tähendavad teatud teadmisi. Võime nimetada neid pidemeiks, lähtepunktideks või koordinaatideks kunstilisis olukorras nagu igas teiseski olukorras kasutame teadmisi, kogemusi, oskusi (näit. vette sattununa — ujumisoskust). Et kunstilised olukorrad erinevad teistest, siis ei pruugi muist elukogemusist veel piisata seks, et kunstiteost osata nautida, rääkimata selle hindamisest.

Igasugune olukorras orienteerumine pole veel olukorra nauding. Võime näiteks maalingu ees orietee-

ruda tema materiaalses koostises (tundmaga õlisid, kriite, lõuendeid jne.) või muusikat kuuldes — pala instrumentatsioon (eraldamaga eri tämbreid), kuid kunstiline orienteerumine (elamuse avastamine ja nautimine) võib tekkida kõigi eri elementide (idee, aine, tehnika, materjali) korraga haaramisel. Tavalisim viga on aga just mõne üksik- elemendi suhtes orienteerumine ja selle põhjal otsustamine, mis tingib puuduliku (rahuldamata) naudinguga ja väär hinnangu.

Neist väärotsuseist harilikem on, et mingi detail või kogu teos „pole reaalne“. Selle all mõeldakse, et kirjeldatud sündmust või kujutatud eset ei tule tegelikus elus ette. Nii kasutatakse otseselt kunsti hindamiseks neid kogemusi, mille tõeline rakendus on väljaspool kunstilisi olukordi, tegelikus igapäevas.

Selgitagu igapäevsuse ja kunsti erinevusi järgmine mõtiskelu:

Igapäevase praktilise elu toimingud on suunatud rangele kasuprintsiibile. See on täiesti mõistetav järeldus vajadusest end ühiskonnas maksma panna, vähemalt — läbi lüüa või tagasihoidlikemalt — end alal hoida. See on vaimne ja kehaline võitlus söögi ja katte eest üldnimetaja all — töö. Töö kaudu paremate elutingimuste saavutamise seisukohalt on tähtis, et töövõimalused oleksid kindlustatud kõigile, et tööliigid ja tingimused oleksid võstetavad kõigile ja et kõigi töö toimuks suurima produktiivsusega.

Siit nähtub, et mugavaima elusäilitamise taotelu velvib ühiskondliku mõtlemisviisi, mille vastu tekkivad häired (töötasude suhteline ebavõrdsus, tööpuudus või ka kohusetäit-matus) otse või kaudselt takistavad ka võimalikult produktiivseimat tööd ja mugavaimat elu. Selletõttu on töö ja elatumise seisukohalt tekkinud hulk omadusi ja väärtusi, nagu au ja autus, otstarbekohasus ja kõlb-matus, võrdsus ja ebavõrdsus, õiglus ja õiglusetus jne. Põhiliselt võib neid taandada õige-vale mõistele ja möö-

dupuuks sellejuures on lõplik kasulikkus või kahjulikkus oma eesmärgi (mugavaimad elutingimused) taotlemisel.

Kunstiteosest aga materiaalseid hüviseid otsida on võimatu — vähemalt publikul. Ka pole tingimata tarvilik, et kunst väljendaks meie ideale ja aateid, sest näiteks filosoofia on otstarbekohasem neid välja uurima. Isegi mõtlemise ja taibu arendamine, kasvatuslik tähtsus pole nimetamisväärne: seda kõike leiame teaduslikes uuringuis palju süstemaatsemal kujul. Küsimine: millega on kunsti olemasolu üldse õigustatud või üldisemalt vajaline?

Vastuse leiame, kui peame silmas, et eelpoolmainitud võitlus olemasolu eest (töö), ideaalide otsimine või teostamine, teaduslik uuring jne. on kõik vahetpidamata arenevad, evolueeruvad, progresseeruvad toimingud. Neid iseloomustab liikumine ühelt kogemusest teisele, ühelt ajapunktilt teisele ja oluline on lakkamatu juurdeehitamine, kõige senise arvestamine, kaasakandmine ja ära kasutamine, mis tegevuse edukuse nimel toimub üha spetsialiseeruvamais harudes ja harukestes. On ju sellise tegevuse eelduseks pingutuse rakendamine, mis võib toimuda mitmes suunas ainult komponentideks lagunemisega, nagu teame füüsikast.

Inimese loomuses ei peitu võimet lakkamatuks pingutuseks; see toimub stiimulite näol ja vajab kas puhkust või vaheldust. Ideaalne puhkus (absoluutne mittemidagitegemine) pole võimalik, selleasemel toonõndanimetatud puhkus ei tähenda muud kui vastandtegevust näit. füsioloogiliselt teatud keemilised protsessid, mis püüavad taastada keha ainehulkade endisi vahekordi, kui need muutusid töötades ja väsides. Psühholoogiliselt tuleb samuti oletada, et inimesel on vajadus aktiivse analüütilise (mitmesuunase) edasitungimise vahelduseks passiivseid (vastuvõtlikke) sünteetilisi (koondavaid) momente. Selleks on vaja lasta mingil muljel (NB: im - pressioon)

endasse tungida, end läbida, seniseist läbisegi muserduvaist tungide, kujutelmade ja mõtete massist lasta vormuda ühtlaselt suunatud, tasakaalustatud hingeeluline seisukord, elamus. Seda võib võrrelda füüsikast näit. valguslaine segisuunaliste võnkumiste polariseerumisega teatud kristalli läbimisel; ainult selle vahega, et kunstiteos läbib meid, seega on liikumine überpööratud.

Kuigi see elamus on hetkeline oma olemuselt, avaldub tema mõju ka hiljem, pääle mulje tekkimist hingelise inertsitõttu, mis on sama märgatav kui materiaalne. Teiseks ei tähenda see hetkelisus veel, et iga säärane mulje end ise paratamatult pääle surub. Nimelt on mulje momentaansus kui ka tõhusus nimetamisväärset rikutud, kui meie neile vastu astume teadlike või ebateadlike takistustega, s. t. mitte absoluutselt passiivselt, vaid väikese aktiivse kallakuga lühidalt — mõne eelarvamusega.

Ja tavaliselt ongi seks takistavaks eelarvamuseks püüa otsida kunstiteoses „reaalset“, „reaalset“ kahju kasu ja õige-vale printsipi või seda meenutava harjumuse alusel. Kui aga ka kunstiteos muud ei olekski kui eranditu „ebareaalsuste“ kogumik, ometi võiks ta teatud kompositsiooni kujul evida vastupandamatut avaldusvõimet — ja elamus olekski käes. Meile on ju tähtsaim elamus kui niisugune (olgu ta või primitiivne rõõm, lõbu, viha või nõrdimus) ja tema komplitseerunumail puhkudel on ta laadi, sisu või koguni asupaiga kindlaksmääramine peagu võimatu.

Tegelikult ei piirdu kunstielamus muidugi mitte näiteina toodud elementaarsete tundmustega, vaid püüdliku nautija juures areneb ta üha rafineerunumaks, millega eksaktteaduslik psühholoogia pole suutnud küllaldaselt sammu pidada, et seda mõistuslikult sügavamalt analüüsida ja kirjeldada. On võidud ainult nentida teatud vahet puhtmeeleliste, kehalisiks lõbutundeiks realiseeruvate

ja kunstiliste naudingute vahel. Neist esimesil on kalduvus joovastada, s. o. kogu olemist põhitungidele allutada (seksuaal- või purustamisking), kusjuures kaovad isikupärased hingeelu komponendid (kõrgemad hingeelu astmed) ja nautija satub lähemale ürglooduslikule seisukorrale. Kunstielamus tungib aga sisse hingeelu kõrgemate astmete kaudu, näitab isiku kultuurilisuse astet ja kordumise puhul arendab seda üha komplitseeritumaks, isikupärasemaks.

On hulk vahevorme tungelamuse ja kunstielamuse vahel, Nad teevad ka endivahelisi mööndusi ja loovad kompromisse nagu näiteks jazzmuu-

sika (tungile apelleerimine kunsti-vormis) või rafineeritud erootika (kunstivormi otsimine tungilisel ajel). Kuid pidev nauding selgitab siingi põhilise teguri ja kallutab nautija peagi ühe või teise piiri poole.

Kui on nüüd ligikaudu selge vahe praktiliste veendumuste, kunstiliste elamuste ja tungiliste lõbutuste vahel, jääks kunstihuvilisele ainult üks probleem: kuidas nautida kunsti võimalikult täielikult, tühjendada elamus? See on maitse väljaarendamise küsimus, mis eeldab tutvumist ilu mõistega, tema mitmepalgelisusega ja -astmelisusega. Tehtagu seda vastava erikirjanduse kaudu!

VAINO AASA

MURIE

Sajab tihedat, halli sügisvihma, robinal langevad piisad aknaklaasile ja majaseintele, kust nad tumedaid laike ja triipe enesest järele jättes järk-järgult, vaikselt alla veerevad. Kui armu paludes painutavad suured tugevad männid oma kõrke latvu emakese maa poole, nagu otsides temalt kinnitust ja julgustust eluvõitluseks. Süngel taevatelgil tuiskavad kohutava kiirusega kõleda tuule armetute piitsahoopide all tinarasked pilverünkad kirdest edelasse, mähkides kogu ümbruse kurba, halli uduloori. Ainult harva ilmub mõne pilvesagara tagant nähtavale kahvatu kuuserv, tuues vaheldust lohutamatusse üksluisusse, ja heidab ähmast valguskuma sügistormis ägavale maailmale. Tänavad on põhjatud lakkamatuist vihmadest ja sarnanevad laguunidega, kus peegelduvad kuu rohekas helgis salapärase sügisöö tontlikud varjud, mis mõne hetke möödudes sulavad kokku üheksainsaks mustavaks haigutavaks laiguks. Ja jälle lasub loodusel piinav-raske pimedus, jälle on kuulda üksnes tuule kaeblikku laulu ja võimsate pedakate oiged. Ja pisaraid, ah, neid on nii lõpmata palju, halle, lohu-

tamatult kibedaid. Maailmataís sõnatut valu, kurbust ja muret on peidetud neisse.

*

Laman unetult voodis ja kuulatan aeg-ajalt väljas mässavaid loodusjõude, mille tumedad kaebed hoiavad ärkvel mu meeled. Lamp öölalul täidab toa hämar-punaka valgusega. Kõik mu ümber on hääletu, vaikne. Vaikus kõneleb vaikusega, vaikus kuulab vaikust, vaikus ei sünnita ainustki heli, vaid ainult vaikust. Laes aga seisavad liikumatult suured tumedad varjud, mis nagu ähvardaksid lämmatada kõik rõõmsa, kõik särava ja kõlava ning täita toa pimedaga tühjusega, nagu see valitseb teispoolgi sein. Hakkab õudne, sest tunnen enese olevat nii väeti ja abitu hääletute varjude ees. Keeran tule suuremaks ja poen sügavale teki alla, ent asjatult püüan end peita, asjatult püüan põgeneda ka painajalike mõtete eest, mis on hakanud palavikuliselt käärima ega vabasta mind kõigist püüdeist hoolimata oma kammitsaist. Akna taga aga vilistab tuul hümni sügisele, mis kõlab kord kaeblik-kurvalt, kord võimsamais akordes.

Lambi leek on hakanud värisema ja temaga ühes elustuvad ka tontlikud kujud laes. Milline imelik maagiline võim on küll väikese lambi kollakas-violetsel keelel! Aeglaselt roovavad varjud mööda seina alla, kuni jäävad peatuma mu vaibale. Ei taha neid näha, ei taha! Suunan pilgu kaugeimasse toa nurka. — Mis imelik hämarus see küll sääl on — nagu suits? Kõik asjad on ta emmanud oma uduloori, mis näivad sääl nüüd elustuvat, vormi ja värvi muutvat, kõik muidu nii unised, hallid, külmad asjad.

Korraga on nad aga jäljetult kadunud ja ma ei näe midagi pääle musta tundmatu isiku, kelle pikk kitsas nägu mulle võikalt silmisse puurib. Ta pead katvad pikad turris juuksed annavad talle otse hirmuäratava välimuse. Kes on too võõras? Kuidas sai ta siia? Kas ka teda on heidutanud hulkuva sügistormi maruline tantsuviis? — Naeratan mõrudalt: rumal, see on ju su oma vari, see ustavaim sõber, kes ei lahku sinust iialgi. See on teine mina, keda olen enesega kaasas kandnud juba sündimisest saadik.

*

Torm on raugenud. Aeg-ajalt puistab mõni möödakihutatav pilvesagar vihmapisaraid vaikse sabinaga külmale aknaruudule. Lamp öölaual on kustunud. Vaid veel sirgjooneliselt ülestõusev suitsuvine vihjab ta endisele asukohale. Toas valitseb rusuv vaikus. Hinge kinni pidades kuulan vana seinakella tiksumist ja tunnen kergendust, kui ta lööb kaks kähisevat lööki.

Kuu kahvatud hõbekiired heidavad mu väikesse tuppä heledaid laiike ja seinale on tekkinud akna vari. Püüan tast läbi vaadata, tahan veenduda, mis peitub nende tumedate raamide taga, ent asjata. Hetkeks sulen ülepingutatud laud. Nüüd, jah nüüd, näen ma selgesti:

Sääl on vana hütt, milles istub kõssivajunud eideke, kelle karedate sõrmede vahel nobedasti liiguvad sukavardad. Omapärane harmoonia valitseb nende kahe vanakese vahel: hüti imetillukesed silmad on sama tuhmunud ja elatud kui eidekesegi omad, kes kannab musta luitunud seelikut ja kelle hõbedasi juukseid ehib must tanu. Ei ühtki edevat sulge ega lilleõit leidu sääl. Musta eidekesee välimus ja kogu ta olek on nii salapärased, et tunnen ta vastu suurimat huvi ja uudishimu. Kes võiks ta küll olla ja miks istub ta nii vaeses, armetus onnikeses? Püüan lugeda vastust vanakese väsinud kurbadest silmadest, kuid need avaldavad mulle väga vähe, ainult süvendavad mu uudishimu. Siiski olen juba tajunud, et eideke ja ta hütike on lahutamatud sõbrad, et ta on istunud sääl juba aastatuhandeid enne meid ja kavatses seda teha ka pärast meid. Ta istub sääl seni, kuni pulbitseb ainuski elukübemeke maailmas. Suur Vaim ise on ta sinna saatnud ja usaldanud talle tähtsa ülesande: ta peab kuduema loori, kurbhalli mureloori, mille kangas on lõpmatu ja mis nähtamatu, ent tinaraskena lasub kogu inimkonnal. Jah, ei osata hinnata rõõmu, kui pole kurbust.

Kuid nüüd, eideke on mind märganud ja tahab mullegi heita oma imelikku kangust. Siplen meeletult, et mitte mässuda sellesse, püüan põgeneda, kuid jalad on kui maa külge naelutatud. Kõledalt ja läbilõikavalt kõlab vanakese kähisev naer mu kõrvus.

*

Avan silmad ja leian enese lamavat voodis, laup kaetud higipisaratega, tekk mässunud tugevasti ümberjalgade. Nii oli see ainult painav uni. Kui hää, et hakkab juba koitma.

Oktoober 1939.

HEINO MIKIVER

MAASTIK

KARL GAILIT

Kirjandusest ning selle tundmise tähtsusest

Reformeeritud keskkoolide õppekava näeb reaalgümnaasiumile ja kõrgema astme kutsekoolile ette tutvumist üksnes eesti kirjandusega. Kogu väliskirjandusele on jäetud vaid paari-kolmeleheküljeline ruum, kus piirdatakse vaid tähtsamate autorite nimede ning teoste mainimisega. Teoste sisu, teemat ning taotlusi ei saada ruumipuudusel pikemalt käsitleda. Olukorda püütakse parandada mitmesuguste seletuste ning referaatidega. Ometi on sellest vähe. Meie ei ole inglased, kel akadeemiat lõpetades pole tarvis teada, kes on Lagerlöf (see muidugi ei eelda veel selle mitteteadmist). Oleme väikerahvas, kel pole aastatuhandeid vana kirjandust. Kunstilise väärtusega teoseid võime leida alles käesolevast sajandist. See kõik rõhutab vajadust õpilasel endal tutvuda maailmakirjandusega.

Tavaliselt on kogu koolis vaid üksikuid õpilasi keda kirjandus tõsiselt huvitab ning kes ka ise on suutelised kirjutama. Nende ümber tekib siis mingi ebajumala kultus, mida võiks nimetada kirjanduslikuks fetišismiks. See on aga kahjulik eeskätt just neile üksikuile, sest kogu nende edaspidine looming ning tegevus on sellest fetišismist kantud. Iga õpilane peaks teadma kirjandusest ning kunstist niipalju, et tal oleks ülevaade teatud rahvaste ja rahvasterühmituste kirjanduslikust-kunstilisest arengust.

Räägitakse palju kirjanduse, eriti luule vääritimõistmisest. Seda juhtub tõesti enamike noorte lugejatega. Välkkiirelt haaratakse teose faabula, kuid jäetakse tähele panemata teised elemendid. Loomulikult ei võida siis iseseisvalt otsustada teose väärtuse üle. Mis aga puutub luulesse, siis

oleks palju rääkida luule vääritimõistmisest. Luulet ei loeta peaaegu üldse. Ning neile vähestele saab vaevalt ette heita luule vääritimõistmist. Kirjandusliku teose lugemisel peaks olema analüütiline iseloom, alles siis oleks lugemisest kasu ka kirjanduslikust seisukohast.

Igal inimesel on oma huvialad. On arusaadav, et ta siis neid ka lugemise teel arendab. Kuid siin on tegemist ikkagi kas populaar-teadusliku või teadusliku kirjandusega, nii et ilukirjandus ei tohiks käesolevalgi korral unarusse jäetud olla.

Lugedes peaks valitsema ka mingi süsteem. See on muidugi maitseasi, kuidas süstematiseerida loetavat ning lugeda kavatsetavat. Oleks palju tulusam, kui lugemisel arvestataks ka autori kodumaad, autori elamisaega, sellal valitsenud ühiskondlikku korda ja püütaks lisa hankida ka teiste samaste olustikust pärit autorite teoste näol. Nende teoste võrdlus aitaks märgatavalt kaasa kirjandusetundmise arenemisele.

On mõeldavad teisedki lugemismeetodid. Tutvumine ühe rahva kirjandusega, nii palju kui see tõlkes võimalik, annaks tõhusa ülevaate selle rahva kirjandusest, samuti aga

ka ajaloost, iseloomust ning majanduslik-ühiskondlikust olukorrast. Siin aga jääb kirjanduslooline areng vähemalt esialgu liiga ühekülgsesks.

Võiks liigitada autorid kirjandusvooludesse ning tutvuda nendega alles siis. Kuid see on siiski iga õpilase eraasi, tähtis on vaid, et tal oleks ülevaade tähtsamaist autoreist ning nende teostest.

On vähe sellest, et loetakse üksnes ilukirjanduslikke teoseid. Paralleelselt sellega tuleks lugeda ka selgitavaid ning arvustavaid artikleid loetud raamatu kohta. Alati ei ole see muidugi võimalik, kuid üldjoontes siiski rakendatav. Lugeda mitmesugustest ülevaadetest teose tekkimislugu ning sellal valitsenud olukorda, alles see võimaldaks teose mõistmist ning taotlusist arusaamist.

Õppuri vaimne arenemine kirjanduseta pole kujuteldav. Arenemisaastail loetu avaldab talle suurt mõju, kuigi ta ise seda ei märka. Sellepärast on tähtis, mida ta sel ajastul loeb. Siin aga peaksid appi tulema emakeeleõpetajad, kuna õpilane ise ei ole võimeline loetavat kvalifitseerima. Loetud kirjandus on õppuri vaimsele arenemisele sama tähtis kui sport kehalisele.

SERGEI VESKIMETS

Maailm marus

*Krae ülal, kübar tugevasti silmil
ja taskupõhja surut külmand käed
samm sammu järel poris rada otsid
öös pimedusse, teadmatusse lä'ed.*

*Jalg sulpsab vette, poriauku eksleb,
sull' paiskub vastu sügistormihoog.
Looduses häving püsivaga võitleb:
on pääsnud valla murdev kirevoog.*

*Kui kaua jätkuda võiks sügiskeeris
või hävitada suudaks loodus end?
Kas aru kaotand maailm vaenuleeris
ja verre sõtkutakse januv rind?*

*Usun, ei kaua kesta või see maru,
nüüd varsti vaibuma peaks kiretorm:
aeg ammu, inimesil taasta' aru
ja lõpeta' mäng eludele karm.*

Sinu rõdult

Näe, laotus valind uue telje targu!
Öökangaist — mööduvuse lang'vast kōdust —
me ümber vanutades loore argu
teind keskuse Su villa öisest rõdust
ja Sinust, kelle laubal julgevana
koob krooni kuu seniiti kulgevana.

Ta helk on praegu ihameeles südis
sind suudlemas kuis soovib, kuhu satub.
Ent Sinu kirg — kas kõrgustes või üdis? ...
Kas ja või ei, kui kuu kord pilve mattub?
Sind, liiliat kesk kastevalget ööd,
kas puutuda võin, sinu palet, vööd?

Ma vaevalt mõelnud nii, kui tunnen: kallub
mõõtmatuses mu üle karge laine,
Ma unustan, et oled siin ja naine.
Ei vastust oota enam maine lootus:
mind kirgastand aegruumi kaine ootus.

OLEVI MIKIVER: TSUKLIST „MERI“

PÄEVIK

Kui ma sain kaheksa-aastaseks, küsis ema mult eelmisel päeval enne sünnipäeva, mida ma kõige meelsamini tahaksin saada kingituseks.

„Päevikut“, ütlesin mina ilma pikemalt järele mõtlemata. Minul on nimelt vanem õde Tiiu, tema on juba päris suur preili ja ta kirjutab pea-aegu igal õhtul päevikut. Tahtsin ka suur olla ja mõtlesin, et kui hakkam samuti päevikut kirjutama, siis teised inimesed ei tohi mulle enam öelda „väike tüdruk“ nagu nad Tiiulegi kunagi niiviisi ei ütle.

Nii siis ostiski ema mulle päeviku. Istusin kohe isa kirjutuslaua äärde, et alata kirjutamist. Ja siis ma alles sain aru, et mul polnud aimugi, kuidas päevikut kirjutatakse.

Istusin tükk aega ja närisin sullepeatsa. Nii teen ma ikka, kui millegi üle tõsiselt järele mõtlen ja mul juhtub sullepea käes olema. Ema ei teagi sellest midagi, tema imestab alati, et kes need sullepead ometi nii kangesti peaks ära närima, kas õige hiired või. Mina aga ei saa sinna midagi parata, sest muidu mulle ei tule üldse ühtki head mõtet pähe. Nagu seegi kord. Mõtlesin ainult vahest veerand tundi, kui juba teadsin, mida pean tegema. Kirjutan lihtsalt esimese lehekülje Tiiu päevikust maha. Eks pärast edasi saa ikka kuidagi, kui juba algus tehtud.

Tiiu oli õnneks parajasti kodunt ära. Tal on nimelt peigmees, seesama härra Okas, kes iga õhtu käib meie pool, aga ta on nii naljakas mees, et ei räägi peagu kunagi ühtki sõna, ainult istub tooli peal ja vaatab Tiiule otsa. Nagu on tal siis, kui ta meile tuleb, niisama valge, nagu teistelgi inimestel, aga niikui Tiiu tuppa tuleb, läheb see peagu niisama punaseks, nagu omnibuse sein väljastpoolt vaadatuna, ja niisuguseks see jääbki siis kogu õhtuks.

Ema ja Tiiu räägivad alati, kui härra Okas on ära läinud, et ta olevat

väga kena noormees, aga kahjuks natuke liiga tagasihoidlik. Sellest ma aru ei saa, mulle ütleb ema alati, et pean olema tagasihoidlikum, et see olevat palju ilusam kui mürategemine ja kõigi inimestega lobisemine. Mispärast nad kahetsevad, et härra Okas on tagasihoidlik?

Sellesama härra Okkaga oligi Tiiu läinud sel päeval jalutama. Hiilisin siis Tiiu tuppa ja võtsin tema päeviku pesukapi sahtlist linade alt välja. Seal ta hoiab seda sellepärast, et keegi ei saaks lugeda; aga mul on see peidukoht juba sellest ajast peale teada, kui enne jõulu otsisin, kuhu ema ja Tiiu on peitnud mu jõulukingitused. Avasin selle ja kirjutasin esimeselt leheküljelt oma päeviku esimesele leheküljele:

„On õhtu. Kuu paistab sisse mu aknast ja tähed säravad lõpmatust kaugusest mulle vastu. Aga mu hing on lõpmata kurb. Kus viibid sa, mu kallim Toomas? Kas sinagi vahest seisad avatud akna juures? Kas igatus paneb sinugi põue põksuma? Ah, mu armsam, samuti nagu haavaleht mu akna all, väriseb minugi süda sees hirmus, et pean sust lahkuma. Võib-olla juba homme, ülehomma... Kes teab?... Armastan sind ja vahel usun, et sinagi vastad mulle sama kuuma tundega, aga sealsamas asub kahtluseuss mu põue närima. Miks pole sa mulle oma tunnetest kunagi ühtki sõna lausunud. Ema ütleb, sa olevat selleks liiga arg ja tagasihoidlik. Oh, kui see oleks õigus!... Aga kui see polegi tõsi, kui sa ainult sellepärast oled nii sõnakehv, et sul polegi mulle midagi öelda, et sa ei armasta mind. Mine ära, kahtluseuss, mine ära, ära piina mind!... Ma ei suuda enam... Ei, see ei ole, ei tohi olla tõsi, mu Toomas armastab mind, näen seda ta silmadest.

Head ööd, mu Toomas, head ööd. Homme näen sind jälle.“

OLEV MIKIVER

SUKELDUJA

See oli küll väga ilusasti kirjutatud, aga ma ei saanud sellest suuremat midagi aru. Mispärast Tiiu kirjutab, et tema akna all värisevad haavalehed, kuna seal pole haaba olemaski, on hoopis kask ja selle lehed ei värise sugugi. Ja missugune on kahtluseuss, mis tema põue närima ronib? Kas see on niisugune nagu vihmuss või ta hoiab rohkem kapsaussi moodi? Ühes asjas jõudsin siiski selgusele, nimelt, et päevikut peabki niiviisi kirjutama, et keegi aru ei saa, mis seal tahetakse kirjutada.

Õhtul ema küpsetas minu sünnipäeva puhul suure koogi, tegi vahuga igasugused sakid ja lilled peale, pani ümberringi kaheksa küünalt põlema ja kutsus härra Okka ka kooki sööma ja šokolaadi jooma.

Emä küsis härra Okka käest, kuidas neil Tiiuga jalutuskäik õnnestus, ja härra Okas vastas: „Väga hästi“. Siis olime kõik jälle hulk aega vait. Äkki ütles härra Okas mulle; mis ma kingituseks ka sain.

„Päeviku“, vastasin mina uhkelt.
„Noo?“ pomises härra Okas.
Siis jäid jälle kõik vagusi.

Härra Okas vaatas Tiiule otsa ja ohkas sügavasti, Tiiu ohkas enda poolt vastu. Täiskasvanud inimesed on nagu vahel kangesti imelikud. Mis on neil ohata, kui laual on suur kook ja šokolaad?

„Näita ometi härra Okkale ka oma päevikut“, sundis ema.

Tõin selle ja andsin härra Okka kätte.

„Oo!“ ütles härra Okas, kui selle lahti tegi. „Siia on isegi midagi juba sisse kirjutatud. Kas võib lugeda?“

„Lugege, kui tahate“, ütlesin mina, aga sain selle peale otsekohe emalt müksu külge. „Kuidas sa räägid?“ sosistas ta:

„„Olge head“, öeldakse“.

„Olge head“, ütlesin mina, kuigi seda polnud enam vaja, sest härra Okas juba lugeski.

Ma pole ühtki inimest näinud nii naljaka näoga lugemas, nagu härra Okas mu päevikut. Ta näovärv läks veel punasemaks, kui see oli harili-

kult, ja kui ta oli lugemise lõpetanud, vahtis ta mulle tükk aega ümmarguste silmadega otsa, enne kui küsis:

„Kuidas sa tulid sellele, niisugust asja kirjutada?“

„Eks ole ilus?“ küsisin mina.

„Ilus küll,“ nõustus härra Okas. „Aga kas sa kirjutasid selle omast peast?“ Nihutasin enese Tiiust hästi kaugele, enne kui vastasin: „Ei, seda ma omast peast ei osanud teha, kirjutasin maha Tiiu päevikust. Aga nüüd ma oskan seda ka ise.“

„Mis?“ kiljatas Tiiu nii kõvasti, et härra Okas ehmatusega ta kõrvalt toolilt tahtis lakke karata, ja kahmas mu päeviku härra Okka käest ära. Lugemise ajal läks ta näost niisama punaseks nagu härra Okaski. Siis, kui oli lõpetanud, viskas ta mu päeviku lauale, lõi mõlemad käed näo ette, nagu tükiks talle nutt peale, ja jooksis uksest välja. Härra Okas jooksis talle järele, nagu mängiksid nad kulli.

Nüüd võttis ema mu päeviku. Tema aga ei läinud punaseks ega joosnud teistele järele, vaid naeratas ainult ja küsis, kas ma tahan veel šokolaadi. Minagi läksin selle peale rõõmsamaks, sest vahepeal tükkis mulle kõvasti niisugune mõte peale, et täna võib veel minna halvasti.

Küsisin emalt, kas ma ei peaks mitte minema vaatama, kuhu teised jooksid, aga ema ütles, pole vaja, küll nad tulevad isegi tagasi. Ja tal oli õigus. Umbes poole tunni pärast nad tulidki tagasi ja olid nii rõõmsate nägudega, naug oleks keegi neile kinkinud šokolaadist maja.

„Ema, meie abiellume varsti Toomaga,“ ütles Tiiu.

Noh, siis tuli seda musutamist ja üksteisele kaela kukkumist nii palju, et mina võtsin laualt tüki kooki kaasa ja hiilisin tasakesi toast välja. Minu arvates ei või maailmas igavamalt asja olla kui sihuke kaelustamine.

Järgmisel päeval tõi härra Okas Tiiule pundi lilli ja minule suure karbi šokolaadi.

„See on sulle su ilusa päeviku eest,“ ütles ta.

Kloostriaias

Tean:

varjul Igatsuste Aia kuluhalli,
kus võmsad Unelmate Pärnad seisvad koos,
sääli õilmles Unistuse Saarel Valge Roos
kui püha nunn kesk Elu kivinend koralli.

Ja vahelduvalt heitsid Päev-Öö päiksepalli,
nii nagu looduses on määrand Aja loos,
üksluiselt koguti siis igal aastal voos
ja hallit irdus päev ööst taga kloostrivalli.

Kui aga Õnnekevadesse pöördus Tuul,
kuum, kirest mürgine kui basiliski huul,
mis suudleb õhtuid üle päiksekullas vete.

Siiis silmas Õis vast keelat Õnne Siluette.
Ja unistades Roosist Punasest, kes üksi, suul
tal kurdab nceratus kui ilus silmapete.

O. KEY

TKSÜ probleeme

Viimasel ajal on õppurite seas tulnud kuuldavale pahameele avaldusi TKSÜ arvel. Suurem osa õpilasi ei ole rahul TKSÜ tegevusega, eriti seasandliku korraga.

Protestiks on mängudest loobunud kõik gümnaasiumid pääle õp. Seminari ja Tallinna Tehnikumi. Kuna aga viimane neil päevil kahe kaotusega välja langes, tuleb TKSÜ ajaloos esimest korda meistriks absoluutselt nõrgima käsipallitasemega kool — õpetajate Seminar.

Lahkhelid said alguse TKSÜ pedagoogest juhatuses poolt väljakaevatud igivana määruse uuesti maksmapanemisest. Õpilastel, kes 20. augustist kuni 15. juunini võistlevad väljaspool TKSÜ-d, on TKSÜ võistlemine keelatud. Selle määruse kehtima jäämisel on selge, et ta on kas languse põhjustajaks TKSÜ käsipallitasemes või piduriks eesti käsipalli tootmisel värske verega.

Pääle selle paneb veel mõtlema see, et õpilaste isetegevus on peaaegu

täiesti kõrvale jäetud. Määrusi annab ja kuulutab välja TKSÜ juhatus, mille koosseisus ei ole ainsatki õpilast kuigi TKSÜ all mõistetakse Tallinna Keskkoolide Spordiringide ühingut.

Vanemad realistid mäletavad veel aegu, kui TKSÜ-d valitses õpilastest koosnev parlament. Need ajad olid TKSÜ õitseajaks. Ei olnud kuuldagi ühtki laitvat sõna selle juhatuses tegevuse kohta ega tulnud ka kedagi politseiga saalist välja viia nagu nüüd, sellest hoolimata et mõnikord lärm pidi „katuse pealt ära tõstma“. Organiseeritud kõnekoorid andsid oma parima meeskonna ergutamises. Keegi ei võinud arvatagi, et see mingi ulakus või kuritegu on; kõike seletati nooruse temperamendi ja üleemeelikussega. Ent praegu valitseb TKSÜ võistlusil täielik hauavaikus. Keskkoolide mängud tõmbavad juurde ainult vähesel arvul pealtvaatajaid, ja needki istuvad pinkidel „tasalülititud“ ilmeaga.

TKSÜ kõnnib kaduviku rada.

Koolinoorsoo ühiseks sooviks on uute vabameelsemate määruste välja töötamine koolide poolt valitud esindajate kaudu. Teiseks sooviks on õpilaste juhatusse kaasatõmbamine. TKSÜ juhatuse tegevust kontrolliv õpetaja olgu õpilaste poolt valitav.

Praegustel ärevatel aegadel on eriti tähtis, et kool kasvataks terveid ja teguvõimsaid inimesi. TKSÜ kui ainsa organi, mis hoolitseb pealinna koolinoorte füüsilise tubliduse eest, tegevus ei tohi sellepärast soiku jääda. On vaja leida võimalusi kooli-

noorte soovidele vastutulekuks, sest need soovid on täiel määral õigustatud.

Vastasel korral kavatakse minna üle SKN alla, kui ainult selleks kõrgemalt poolt takistusi ei tehta. Igatahes on kindel, et pealinna õppiv noorsugu on praegu üksmeelsem kui kunagi varem. Selle ühise vaimu abil loodetakse resolutsioonid ellu viia ja kõrvaldada TKSÜ juhatusest õppureile ebameeldivad nähtused ja isikud. Kui see aga ei õnnestu, siis jääb Tallinna koolinoorsoo sport varjusurma mitmeks aastaks.

IMPE RAATOR

„Lugu kolmekymnekahest tallekesest, kes yheskoos teaduse aasal kepslevad“

Selle võrdlemisi ennekuulmata pealkirja alt palun mitte otsida midagi ennekuulmatut. Ei, tegemist on kolmekymnekahe poisiga, kellest suurem osa on vägagi enne kuulnud ja nähtud. Need poisid on Tallinna 2. Gymnaasiumi keskmise klassi õpilased, kelle asupaik on vana armsa Reaalkooli keskmisel korral, kuid kes ise kõik muud on kui keskmised. Kord on nad esimesed, kord viimased; kord saavad nad õppimises auhinna, samas aga istuvad kogu klasi peale tunde kinni.

Uurigem lähemalt neid kangeid mehi.

Tähtsaim isik muidugi on Vaaleeri A., kelle kohta maksab tarkussõna „ja viimased on esimesteks saanud“; seda tänu ta julgele ryhile ja (pintsaku) laiadele õlgadele. Ta deviisiks on „per aspera ad astra“ (vintutuste kaudu taevakehade poole) ja sellele vastavalt võib teda igal õhtul šnelli tiigi ääres tähtede ilu nautimas leida.

Ametikohuste täitmisel abistab teda Lembit L., kes armastab eriti klassi sydametunnistusele koputada. Sellejaoks tunneb ta 1001

tarkust, millest 100% on kulunud nagu kuli kamassid. L. evib tugevaks o n d i s t keha, mistõttu saab vastuhakkajatest kergesti jagu.

Aarne A. kulutab kuuldavasti võrk- ja korvpalliga iga aasta kolm paari ketse läbi. Tantsukursusel olevat aga partneril kolm paari kingi puruks sõtkunud. Peale muu on ta klassi tensor pugemise alal ja tema mõjul on nii mõnigi mees sel alal hirmuäratavalt alla käinud.

Ferrum i õige tegevuspaik oleks Eesti Teaduste Akadeemia. Praegu ei saa ta veel sinna siirduda, sest ta on keemiatunnis asendatamatu jõud. Huvitub ka matemaatikast ja füüsikast, mis realistide hulgas kaunis haruldane nähtus.

Juku J.-l on aga hoopis vähe aega õppetööle pühendada, sest ta harjutab viiulit 24 tundi päevas ja võtab ööstki lisa.

Evald T. tunneb kahetsusväärst naudingut lp. eesti keele õpetaja ja lustrabamisest psühholoogiliste võtetega, mis on viinud ta vahekorra mainitud isikuga valju neutraalsuseni. Käib „štaadionil športi“ harrastamas ja tunneb ainsa pyha-

kuna Casanovat, kelle jälgedes käimisele on pyhendunud. Truu trabandina saadab teda sealjuures Viktor Khk., kelle eritunnus on see, et ta igas saksa keele tunnis puuduliku saab. Sellegi poolest ei muutu ta melanhoolseks, vaid vastupidi — veel rõõmsamaks.

J o r h h Ks-k. on sellepoolest haruldane mees, et teab, mis me enne kliistripyhi matemaatikas läbi võtsime. Ta on leiutanud ka uue granaadi heitmise stiili, mis seisneb selles, et õhku tuleb tõmmata fiktiivsed koordinaatide teljed ja parema käe randmega tõmmata siinuskõver, kusjuures seda tähele panna, et käsi kyynarnukist ei liiguks.

P a u l a pole sugugi kelm, vaid päris suur aumees, kelle aukohuseks on käia pealinna igal koolipeol. Selle tagajärg võib kyll siis olla, et esmaspäevases fyysikatunnis defineerib ta hõõrdumist kui kiirendust tunni aja jooksul!

V ä i n o K.-d hyytakse tema vanameheliku välimuse pärast Juntuks. Ta pole viimase kolme aasta jooksul yhtki õpperaamatut avanud, aga ei tunne muud hinnet kui 5.

Vennaksed Lämbrõusid käivad nagu rahvas räägib, täikal vanu saapaid, ukseriive, seepi ja samovare ostmas, millega nad kavatsevad suvel mööda maad kaubitsema minna; nimelt nõnda, et vanem vend veab kaubakäru ja noorem istub kärul ja tõukab vanemat tagant.

Mihail L. on umbes 2,5 m pikkune ja 25 cm laiune isik, kes on sunnitud iga päev tahvli ees kummarduma, et kyyndida selle ylemisele äärele midagi kirjutama. Ta harrastas varem ka võrkpalli, kuid kord lõi mängu ajal pea vastu võimla lage, mille all võimla lagi väga kannatas, ja Mihail on nyud võistluskeelu all.

I l m a r T i l a l oli kunagi raskeid mõtetelahkuminekuud hr. riigikaitseõpetajaga. Siis ta muretses endale kirjaliku loa pugemiseks ja on sest ajast alates väga mõistlikuks muutunud. Eriharrastuseks on tunni ajal „Hamletit“ deklameerida, kusjuures

satub sellisesse ekstaasi, et kõrvalklassides arvatakse gaasialarm olevat. Talle on ta suurte teenete eest annetatud tiitel: dr. humoris causa.

M i k i on musta minevikuga mees: korra pyydnud pesunaist etendada Reaalkooli musta pesu kallal, ent kutsetunnistuse puudumise tõttu võeti vastutusele. Ka oli ta joonistustunnis mitmete salapäraсте toimingutega seotud (ei maksa arvata, et ta teistele poistele jooniseid tegi), kuid praegu on ta igatahes alistunud Peterburi eksperimentaalpedagoogika vägevusele.

E e r i M. on kyll Tallinna Jahtklubi au-noorliige ehk hon. jun., muidu oma nimele aga au ei tee. On klassi magister cantandi ja tema kohus on igal võimalikul juhul yhislaulu korraldada, mida ta harilikult tunni ajal teeb.

I l m a r N a m m e t s a kohta liiguvad kuuldused, et ta ekskursioonil Pärnu tytarlaste käest pekka saanud. Muus suhtes mõistlik mees, ainult kipub valvesammu ja „Lambeth Walk'i“ ära segama, milletõttu on yks hr. majori lemmikuid.

H a r r y O. kuulub „Nõmme Määrajate Klubisse“ ja võtab kaks korda nädalas määramistunde. Eritunnused: vaikne mees suure suuga.

H a n s O. evib iseäralikku julgust kõigest rääkida ja kõigele vastu vaielda, iseäranis aga neis asjus, millest ta midagi aru ei saa. Selleest on hr. ordinaarius ristinud ta „filosoofiks“. Kaasõpilasil oli O.-st sel puhul tõsiselt kahju, sest sellega oli viimane arvatud nurjatute boheemlaste kilda.

Muide, Hansul on yks kaustik, kuhu on märgitud kõik, mis me koolis läbi võtame. Klass asutas hiljuti erikomisjoni, kes valvab, et kaustik ei satuks uute õpetajate kätte.

J u s s P. on väike mees, aga kaval kui porikärbes. Loeb iga päev laua all „Riigi Teatajat“ ja õpetajad ei saa talle selle eest midagi teha.

Robi on soliidse esinemise ja laitmatute maneeridega vanahärra. Sellele vastavalt armastab kaua magada

OLEV MIKIVER

LINNUPETE

ja akadeemilise veerandtunniga kooli ilmuda.

Endel R.-i peaharrastused on kuuli pildumine ja pallimäng. Võtab võrkpalli nii tõsiselt, et igast kolmest pallist surub kolm tykki võrku.

Peeter on suure ja sygava hingega ja vastava kehaehitusega noorpoet. Ta on kirjutanud ka mitu pikemat ajaloolist romaani; praegu olevat käsil „Patagoonlaste ja Illyrlaste sõda, ehk see vägev saatuse noole ramm, mis kõik valskuse ilmast ära kaotama saab“, üks ajalooline jutustus 25 andes à 1107 lk., hind 12 kr. ½ snt. anne.

Kuuno T. on tõsine ja mõistlik eesti mees, kes sõidab igal laupäeval jalgrattaga ehale ja viljeleb nõnda omakultuuri.

Karla räägitakse olevat Balti meister lendamise alal. Nende ridade kirjutajal pole aimu, mis ta vabal ajal teeb — tunni ajal ta igatahes ainult sööb ja jutustab pinginaabrile anekdoote.

Valdek-Friedrich S.-i eluylesandeks on iga Karla nalja yle põhjalikult naerda.

Heinost ei tea muud öelda, kui seda, et ta on ikka seal, kus Hans O., seal, kus gymn. 2. klass ja seal, kus Reaali vaim (fotoaparaat muidugi kaasas).

Veidu on pyhendunud helikunstile. On sel alal juba kõvasti arenenud, näit. juuste käharuses on Beethovenist paari punktikese võrra ees.

Arnold V. peab Kiisal talu ja puudub iga nädal paar päeva, et käia sulastele palka maksmas ja veeyhingu koosolekutel hääletamas. Klassis evib jyngerkonna, kellele peab vahe-tundide ajal loenguid bioloogilistest probleemidest.

On veel kolm, kes pole jõudnud oma nimesid surematuks teha. Alles hiljuti võeti nad klassiyhiskonna täisõiguslikeks liikmeiks, mis yhele neist kolmest kaunis palju tyli tegi, sest mõnel ta välimusest oleneval põhjusel peeti teda uueks õpetajaks.

Noh, ja lõpuks — kes olen mina, Impe Raator. Mina, mu sõbrad, olen väike vilets vennike, kelle ainuke hea omadus on see, et ta kuulub ylalkirjeldatud kolmesymnekahe hulka.

HEINO MIKIVER

UHKE POSTIPOISS

Solistide õhtu

Meie kooli muusikaring tõendas oma eksistenti solistide õhtu korraldamisega 7. nov. s. a.

Oli palutud esinema kaks nimekat kunstnikku: Viini Rahvusoperi ja Berliini Kasseli Riigiooperi solist hr. Tiit Kuusik (bariton), keda saatis klaveril prl. Tekla Koha.

Kava esimesest osast tuleks nimetada vürst Igori aariat Borodin'i samanimelisest ooperist ja Schumann'i „Kaks grenadeeri“ (Heinrich Heine sõnad). Selles pateetilises laulus kõlas eriti võimsalt Tiit Kuusiku hääl, mida ei suutnud takistada isegi meie kooli saali halb akustika, mille tõttu on ebaõnnestunud nii mõnigi esinemine.

Prl. Koha esitas, Rachmaninov'i prelüüdi, milles avaldus kunstniku peen nüansseerimisvõime.

Teine osa algas soome helilooja Toivo Kuu'a „Elegia“ ja Riho Pätsi „Koiduga“. Kava tipp-efektiks kujunes aga Figaro kavatiini esitamine Rossini ooperist „Sevilla habemeajaja“, mida Tiit Kuusik laulis itaalia keeles. Vaatamata väikesele ebaõnnestumisele falseti võtmisel, mis nähtavasti oli tingitud külmetusest, oli see parimaid selle laulu ettekandeid, mida võisime kuulda Tallinnas viimaste aastate jooksul.

Õhtu lõpuks mängis prl. Koha klaveril Fr. Liszt'i helindi „Armuunelm“, võimaldades sellega meile oma kõrgeklassilise tehnika nautimist.

Solistid said suure poolehoidu osaliseks ja pidid andma lisapalu, mille järel hr. direktor Koljo ja muusikaringi abiesimees Laaban tänasid kunstnikke ja soovisid neile õnne ja edu tulevikus.

Male

Maleringi tegevus käesoleval aastal algas simultaanmatšiga, mille andis liiduklassi maletaja hr. Karring. Matšist võttis osa 20 malehuvilist realisti, kes nimekale maletajale osutusid vääriliseks vastaseiks. 4¼-tunnilise mängu järele selgus hr. Karringu resultaat: 10 võitu, 5 viiki ja 5 kaotust, mida tuleb lugeda küllaltki heaks saavutuseks meie maletajailt. Isegi hr. Karring tähendas pärast matši, et ta poleks uskunud noortelt nii kõva vastupanu.

Maleringi korraldusel on praegu käimas kaks turniiri, A ja B klassi võistlused. A-klassis mängivad vanemad ja tuntumad maletajad, kuna B-klass on komplekteeritud vähemtuntud maletasemelega õpilasist.

A-klassis on läbi 5 voo, kus edukamaiks on osutunud Villa ja Raadiko. Üllatuseks oli kooli esimaletaja Villa kaotus Raadikole.

B-klassi turniiril on seni väljapaistvamad olnud Soonurm, Liik ja Heinre.

Järgnevaks on ringi tegevuskavas välktorniiri korraldamine kooli meistri nimele, millest võivad võtta osa kõik malehuvilised.

Maleringi juhatusse kuuluvad praegu: esimehena Rekan, abiesimehena Villa, sekretärina Post ja laekurina Parm.

Muusikariistade äri

„AKORD“

ANT & POHLA

VANA POSTI 3 TELEFON 484-90

Puhkpillid

Keelpillid

Igasugu muusikariistade
tarbed. Asjatundlik pillide
parandus.

Õpilasile soodustusi!

NÕUDKE MAILMAKUULSAID
ŠVEITSI KELLI

„Olma“

AJANÄITAJAD „OLMA“
ON KVALITEEDILT HEAD,
KUID MITTE KALLID

Fabrique D'Horlogerie Fleurier

Nõudke kvaliteet kristalli

„BRILJANT“

kroonitud kõrgeima auhinnaga.

Veenduge, et

OSKAR VIIK'i

kullasepääri on kasulikum ostukoht. Suures valikus laulatus-
sõrmuseid. Parimad šveitsi ajanäita'ad: „OLMA“, „ETERNA“,
„ZENITH“ jne. Kristalli kaubamärgiga „BRILJANT“. Alati
saadaval kohased spordi- ja juubelikingid.

Noorte lemmikäri

ON

**Kooli-
Kooperatiiv**

Tallinnas, Suur-Karja 19
Telefon 456-32

Spordiäri

**RESEV-
RESEL**

Kõik talvespordi
tarbed juba kohal

Kingiks hea koolitunnistuse eest
älikonna-, kleidi- või paltturile

A/S. TEKLA'ST

AS. TEKLA riidekauplused:

- TALLINN, SUUR KARJA 15
- TALLINN, PÄRNU 6
- TALLINN, ESTONIA PST. 11
- HAAPSALU, EHTE 2
- KUESSAARE, KAUBA 2
- MUSTVEE, TARTU 15
- NARVA, PEETRI PLATS 4
- PAIDE, TURUPLATS 10
- PETSERI, KAUBARIDA 6/7
- PÄRNU, LAIDONERI 6
- RAKVERE, TURUPLATS
- VALGA, KESK 13
- VILJANDI, TARTU 6-a
- VÖRU, TARTU 11

Hea on õppida

meilt astetud koolitarvetega.

Saadaval kõikide kirjastuste õpperaamatud, kirjutusmaterjalid, joonistustarbed ja teised koolitarbed.

Toredad jutud

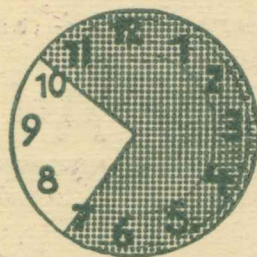
on meie punasekaanelises noorsookirjanduse sarjas „MINU RAAMAT“. Sari on koostatud maailma kuulsamaist noorsoo teostest. Kauni välimusega raamatud on ilustatud paljude illustratsioonidega. Seni ilmunud 12 teost.

K.-ü. „Rahvapäilikool“

Tallinn, Harju 48

Pärnu mnt. 10

Pühendage

OMA VABA AEG ENESE-
ARENDAMISELE, LUGEDES
KIRJANDUST

KOOLIRAAMATUID,
KOOLITARBEID,
KIRJUTUSMATERJALE,
JONISTUS- JA
MAALIMISTARBEID,
PABERIKAUPU,
KANTSELEITARBEID
JNE. JNE.

SOOVITAVAD SUURES VALIKUS

„PÄEVALEHE“ RAAMATUKAUPLUSED
TALLINN, SUUR KARJA 23 PIKK 2

„LASTE RÕÕM“ ON LASTELE KASVATUSLIKUKS ALUSEKS
ILMUB KORD KUUS

R. Tohver & Ko trükk. Tallinn, 1939.

